

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/26-03721
Otsuse kuupäev 31.05.2026
Komisjoni koosseis Kai Amos

Tarbija
Kaupleja Snabb OÜ (12801774)

Tarbija nõue Leppetrahvi vähendamine

Resolutsioon:

1. Jätta tarbija nõue rahuldamata.

Kui vaidlevad pooled otsusega ei nõustu, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse. Kaupleja peab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit kirjalikult teavitama otsuse täitmisest 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Kaupleja määras 20.02.2026 tarbija sõidukile leppetrahvi nr 856872 summas 55 eurot parkimiskorralduse nõuete rikkumise eest Võru tn 50/52, Tartu tasulises eraparklas, kus võis parkida 10 minuti tasuta. Tarbija ei vaidlusta asjaolu, et ta ületas tasuta parkimise aega. Tarbija esitas kauplejale vaide, milles vaidlustas leppetrahvi suuruse 55 eurot ning palus määrata leppetrahv suuruseks 4 eurot, milline vastab selles parklas 24 tunnise parkimise tasu suurusele. Kaupleja rahuldab tarbija vaide osaliselt ja määras leppetrahvi suuruseks 45 eurot. Tarbija ei nõustunud selle suurusega ning esitas komisjoni avalduse.

Tarbija palub vähendada leppetrahvi nr 856872 suurust neljale eurole.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja palus jätta tarbija nõue rahuldamata. Kaupleja kinnitusel puudub poolte vahel vaidlus parkimislepingu olemasolu ja tarbija poolt tasu maksmise nõude rikkumise olemasolu küsimuses. Kaupleja ei nõustu tarbija väitega, et leppetrahv on ebamõistlikult suur. Kauplejal oli parkimistingimuste kohaselt õigus nõuda tarbijale leppetrahvi summas 55 eurot. Kõnealuse leppetrahvi kokkuleppe näol ei ole tegemist ebamõistlikult kahjustava tüüptingimustega VÕS § 42 lg 3 p 5 tähenduses ning selle suurus ei anna alust ka leppetrahvi vähendamiseks VÕS § 162 lg 1 alusel, kuna leppetrahv on antud asjaoludel mõistlik ning vastab valdkonna tavapärasele praktikale.

Komisjoni põhjendus:

Komisjon, tutvunud asja materjaliga, leidis, et tarbija nõue ei kuulu rahuldamisele.

Antud juhul pooled ei vaidle selle üle, et nad sõlmisid 20.02.2026 parkimislepingu tarbija sõiduki parkimise kohta kaupleja poolt hallatavas tasulises eraparklas. Pooled ei vaidle ka selle üle, et parklas võis tasuta parkida 10 minutit, kui parkimise alguaeg on parkimiskellaga määratud; et tarbija alustas parkimist tarbija sõidukil olnud elektroonilisele parkimiskella kohaselt kell 17:42 ja et kaupleja tuvastas parklas parkimislepingu tingimuste täitmise kontrollimisel kell 20:10, et möödunud oli tasuta parkimise aeg 10 minutit ja et tarbija ei olnud parkimistasu maksmist alustanud. Mõlemad poole kinnitavad, et nad ei vaidlusta tarbija poolt parkimislepingu tingimuse rikkumist ning kaupleja õigust määrata tarbijale rikkumise korral leppetrahv. Vaidluse puudumise tõttu komisjon ei kontrolli parkimislepingu sõlmimise ja selle tingimuse rikkumise asjaolusid.

Pooled vaidlevad selle üle, et kas kaupleja määratud leppetrahvi suurus 45 eurot on mõistlik. Tarbija selgitustel ta ei pannud tasulise parkimise tingimusi tähele, kuna parkimise alustamisel oli pime ja parkimistingimused ei olnud valgustatud. Tarbija taotleb leppetrahvi vähendamist neljale eurole, kuna kohtupraktika kohaselt ei või leppetrahvi suurus ületada põhinõuet ehk tegelikku parkimistasu. Antud parklas vastab 4 eurot 24 tunnise parkimise tasu suursele.

Tarbija tugineb nõudes Riigikohtu lahendile nr 3-2-1-82-16, kus Riigikohus rõhutas, et leppetrahv peab olema mõistlik ja mitte karistuslik. Seega kui leppetrahv on oluliselt suurem kui rikkumisega tekitatud kahju (nt tasumata parkimistasu), võib see olla VÕS § 42 lg 3 p 5 järgi tühine. Riigikohtu lahendi nr 3-2-1-68-16 kohaselt saab leppetrahvi nõuda ainult siis, kui leping on kehtiv ja tingimused mõistlikud. Kui leppetrahv on eaproportsionaalne, võib see olla vastuolus hea usu põhimõttega (VÕS § 6). Tarbijavaidluste komisjon leidis otsustes nr 19-1/24-08802 ja 19-1/25-10488, et 55–100 euro suurune parkimistrahv on ebamõistlikult suur, kui parkimistasu ise on mõni euro.

Komisjon kontrollis tarbija nõude põhjendatust.

VÕS § 162 lg 1 kohaselt kui tasumisele kuuluv leppetrahv on ebamõistlikult suur, võib kohus seda leppetrahvi maksmiseks kohustatud lepingupoole nõudmisel vähendada mõistliku suuruseni, arvestades eelkõige kohustuse täitmise ulatust tema poolt, teise lepingupoole õigustatud huvi ja lepingupoole majanduslikku seisundit.

Kaupleja selgitustel on Riigikohus selgitanud, et sanktsioonide ettenägemine tüüptingimustes parkimistasu maksmata jätmise korral ei ole iseenesest kuidagi ebaharilik (RKTKo 3-2-1-68-16, p 52). Vaidlusaluses parklas kehtestatud leppetrahvil on konkreetsel juhul nii preventiivne funktsioon kui ka hüvitamisfunktsioon. Leppetrahvis sisalduv preventiivne komponent peab motiveerima parkijat täitma parkimistingimusi ja hoiduma lepingu rikkumisest. Kui leppetrahvil puuduks teatav mõistlik preventiivne mõju, soodustaks see mh olukorda, kus parkimistasu jäetakse teadlikult maksmata (nt lootuses, et leppetrahvinõuet hiljem ei esitata või et selle tasumine on majanduslikult soodsam kui parkimistasu korrapärane maksmine). Lisaks kompenseerib leppetrahv mõistlikus ulatuses kahju, mis tekib seoses iga konkreetse juhtumi menetlemise ning leppetrahvi sissenõudmisega seotud asjaajamisega, mida kaupleja ei peaks kandma, kui tarbija oleks täitnud oma lepingulised kohustused nõuetekohaselt.

Kaupleja selgitustel on leppetrahvi suurus 45 eurot põhjendatud ka kohtupraktikas. Analoogilistel argumentidel on kohtupraktikas leitud, et põhjendatud on näiteks 55 euro (nt HMKo 18.09.2025, 2-25-116348/8, p 45; HMKo 25.04.2025, 2-25-100172/7, p 40) ja 57 euro (nt HMKo 20.12.2024, 2-24-107085/20, p 23; HMKo 16.12.2024, 2-24-117148/10, p 27; TMKo 27.02.2025, 2-24-117108/9, p 21) suurused leppetrahvid parkimistingimuste rikkumise eest, mida kohtud ei ole pidanud ebamõistlikult kahjustavaks ning kohtud on seejuures lisaks märkinud, et sellised summad on parkimisteenuse osutamise valdkonnas tavapärased.

Komisjon nõustub kaupleja seisukohaga, et kohtupraktika kohaselt ei leia kinnitust tarbija väide, mille kohaselt ei tohi leppetrahvi suurus ületada tegelikku parkimistasu. Leppetrahv ei asenda parkimistasu maksmist, mistõttu ei saa leppetrahvi summa olla võrdne parkla päevatasuga. Leppetrahv määratakse parkimislepingu rikkumise eest.

Komisjon vaagis seaduses toodud leppetrahvi vähendamise aluseid. Asjaolude kohaselt leiab tarbija poolt kauplejaga parkimislepingu sõlmimine ja parkimislepingu tingimuste avaldamine ja tarbija poolt tingimuste rikkumine kinnitust. Hinnates poolte poolt kohustuse täitmise ulatust, siis asjaoludega leiab kinnitust, et kaupleja täitis oma kohustuse ja võimaldas tarbijal sõiduki parkida kaupleja poolt hallatavasse tasulisse parklasse, kuid tarbija jättis oma kohustuse täies ulatuses täitmata. Tarbijal kui sõidukijuhil lasus hoolsuskohustus teha kindlaks, kas võõras parklas, kuhu ta sõiduki parkis, on parkimine tasuta või tasu eest. Komisjon on veendunud, et kaupleja poolt võimaldatud 10-minutilise tasuta parkimise aja kestel oleks tarbija vabalt saanud parkimistingimused tuvastada.

Kui rikkumine on toimunud, tekkis kauplejal õigus määrata tarbijale parkimislepingus toodud leppetrahv. Komisjoni nõustub kaupleja seisukohaga, et kohtupraktikas on leitud, et mõistlik leppetrahvi suurus võib olla erineva suurusega, sh ka 55 ja 57 eurot. Seega leppetrahvi suurus 45 eurot ei ole ettemääratult liiga suur. Seadus võimaldab taotleda leppetrahvi vähendamist majanduslikel põhjustel, tarbija ei ole teatanud, et leppetrahvi suurus on temale majandusliku seisundi tõttu koormav või ebamugav. Komisjoni hinnangul ei ole leppetrahvi vähendamine põhjendatud.

Tarbija nõue ei ole põhjendatud ja jääb rahuldamata.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kai Amos

/allkirjastatud digitaalselt/